

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษา โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีทวงค์ และโรงเรียนวัดลาดกระโงง โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รวบรวมข้อมูลโดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การระดมสมอง และการประชุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การนำเสนอข้อมูลโดยใช้การบรรยายเชิงคุณภาพ จำแนกตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ 2) ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน 3) ผลการทดลองปฏิบัติตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน และ 4) ผลการประเมินผลการทดลองปฏิบัติตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ

ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม ณ สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง พบว่า มีสภาพปัญหาและความต้องการใกล้เคียงกันมาก จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมโดยจัดหมวดหมู่แล้วสรุปตามภารกิจในการประเมินผลการเรียน 12 ภารกิจ ดังนี้

1. การประเมินการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.1 ครูมีความตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการประเมินผล ครูทุกคนผ่านการอบรมเรื่องการประเมินผลการเรียน ตั้งแต่เริ่มนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้กับโรงเรียนนำร่องในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อไปการศึกษา 2545 และมีการอบรมเพิ่มเติม โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

1.2 ครูขาดความชัดเจนในการดำเนินการประเมินผลการเรียน สืบเนื่องจากการที่ครูได้เข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองในเรื่องการประเมินผลเรียนและการมานิเทศติดตามของศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ความรู้ที่ได้รับจากวิทยากรและความรู้ที่ได้รับจากศึกษานิเทศก์ไม่ตรงกัน เช่น การสร้างเครื่องมือในการประเมินผล แบบบันทึกคะแนนที่ได้จากการวัดผลต้องการละเอียดมากขึ้น เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ หลักฐานการประเมินผลที่เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาต้องการให้สถานศึกษาจัดทำมีอะไรบ้าง ต้องการแบบไหน คำตอบที่ครูได้รับทุกครั้งที่ตั้งคำถามเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน คือ การดำเนินการให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา ไม่มีคำว่าผิดหรือถูก

1.3 ครูต้องการเครื่องมือวัดผลสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้จริง เพราะครูไม่มีเวลาในการจัดทำเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้

1.4 การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างภาระงานให้กับครูเนื่องจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีจำนวน 36 – 87 ข้อ ครู 1 คน สอน 2 ระดับชั้น และสอนตลอดทั้งวัน ไม่มีเวลาในการบันทึกผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามหลักเกณฑ์ได้ทัน เกินความสามารถของครูและการแบ่งสาระการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่ม จากเดิมมี 4 กลุ่ม ซึ่งมีเนื้อหาบูรณาการอย่างชัดเจนอยู่แล้ว การเพิ่มรายวิชาเท่ากับเพิ่มภาระการประเมินผลตามไปด้วย

1.5 ครูไม่เห็นด้วยกับการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังคำพูดในระหว่างการสนทนากลุ่มของครูคนหนึ่งว่า “...ความคาดหวังของครูได้เห็นผู้เรียนอ่านหนังสือออก เขียนหนังสือได้ คิดเลขเป็น ครูก็พอใจแล้ว...” และ “...การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะทำให้ผู้เรียนเก่งได้จริงหรือ? ครูต้องใช้เวลาในการจัดทำเอกสารหลักฐานจำนวนมากแต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถทำได้จริง...”

1.6 ครูบางคนไม่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะอายุมากแล้วสมองไม่รับ แต่ถ้าให้ช่วยเหลือด้านชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือเต็มที่

1.7 ครูไม่เพียงพอและมีวุฒิการศึกษาไม่ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ สถานศึกษา มีครู 5 – 6 คน จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่งผลให้การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จัดทำกันตามสภาพ ไม่มีเวลาและไม่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรกันอย่างจริงจัง ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวแก้ปัญหาเฉพาะหน้าให้มีหลักสูตรสถานศึกษา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หลักสูตรรายวิชา ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการประเมินผลการเรียน

1.8 ครูยึดเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนมากกว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ทำให้การประเมินผลไม่ครอบคลุมความรู้ ทักษะกระบวนการและด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณภาพของผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัดให้กับผู้เรียน มีรูปแบบ วิธีการ และเป้าหมายที่ชัดเจน ดังนั้นการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนใช้ประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ต่ำกว่า 80% และผ่านจุดประสงค์การเข้าร่วมกิจกรรม ครูสามารถดำเนินการได้ไม่มีปัญหา

3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สถานศึกษาได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เกณฑ์การประเมินและมอบหมายให้ครูผู้สอนทุกคนรับผิดชอบในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ประเมินทุกผลการเรียนรู้ที่ภาคหวัง ครูมีสมุดบันทึกผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 เล่ม ต่อ 1 ระดับชั้น ครูบางคนสอน 2 ระดับชั้น ใช้สมุด บันทึกผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 16 เล่ม และ สมุด ปห.5 อีก 16 รายวิชา ซึ่งเพิ่มงานให้กับครูอย่างมาก นอกจากเอกสารแล้วครูยังไม่มั่นใจเครื่องมือและวิธีการประเมินว่าสามารถประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนได้จริง ต้องการหาวิธีการหรือเครื่องมือวัดผลที่สามารถนำผลมาใช้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้จริงและเป็นวิธีการที่สะดวกไม่สร้างภาระงานให้กับครู

4. การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

สถานศึกษาดำเนินการเช่นเดียวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน เกณฑ์การประเมิน มตยังไม่น่าใจเครื่องมือและวิธีการประเมินว่าสามารถประเมินความสามารถของผู้เรียน ได้จริงและต้องการหาวิธีการหรือเครื่องมือวัดผลที่สามารถนำผลมาใช้ประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของผู้เรียนได้จริงและเป็นวิธีการที่สะดวกไม่สร้างภาระงานให้กับครู

5. การประเมินตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น จบการศึกษาภาคบังคับหรือจบหลักสูตร

ปีการศึกษา 2548 เป็นปีแรกที่สถานศึกษาจะต้องประเมินตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น การดำเนินการ เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น ครูยังไม่แน่ใจว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร ดังคำพูดของครูซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการตอนหนึ่งว่า “...ผมทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ผมยังไม่รู้เลยว่าเด็กกำลังจะจบช่วงชั้น ผมจะต้องทำอะไรบ้าง...”

6. การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ

การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ สถานศึกษาสามารถนำผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินผลการเรียนได้ แต่ผลการประเมินผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินและผลการสอบดำเนินการซ้ำไม่ทันเหตุการณ์ ถ้าสถานศึกษารอผลการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน อาจทำให้การประกาศผลของสถานศึกษาล่าช้า มีผลต่อผู้เรียนที่ต้องการจะไปศึกษาต่อที่อื่น เมื่อจบช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2547 กระทรวงศึกษาธิการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แล้วสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ขยายผลให้สถานศึกษาที่ยังไม่ได้สอบใช้ข้อสอบเดิมในการสอบวัดผล ความน่าเชื่อถือของการประเมินจะเชื่อถือได้หรือไม่

7. การเทียบโอนผลการเรียน

การดำเนินการยังไม่ชัดเจน กรณีผู้เรียนย้ายสถานศึกษาหรือรับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อเกณฑ์ การเทียบโอนผลการเรียนยังไม่ชัดเจน การจัดทำหลักฐาน ปพ.9 ส่วนใหญ่ไม่ได้ออกเอกสารหลักฐาน ให้กับผู้เรียน ผู้เรียนที่ย้ายเข้ามาก็ไม่มี ปพ.9 การรับย้ายผู้เรียนเข้ามาเรียนโดยอนุโลมแล้วปรับเป็น วิชาตามโครงสร้างของสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนและผู้ปกครอง โดยหลักการต้องช่วยเหลือ ผู้เรียนที่อยู่ในวัยเรียนให้ได้เรียนทุกคน สถานศึกษาขนาดเล็กจะประสบปัญหา ผู้เรียนย้ายตาม ผู้ปกครอง ผู้เรียนยากจน เป็นต้น สถานศึกษาไม่มีทางเลือก นอกจากการให้โอกาสทุกคนได้มีที่เรียน การจัดทำเอกสารขณะนี้กำลังจัดพิมพ์ เปิดเทอมหน้าสถานศึกษาสามารถออกเอกสาร ปพ.9 ให้กับผู้เรียนได้

8. การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา

ยังไม่ชัดเจนในการดำเนินการ โดยเฉพาะการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา กรณีที่ ผู้เรียนได้รับการประเมินตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อ 5 การทำงานด้าน เอกสารจะมอบหมายให้ครูที่รับผิดชอบงานฝ่ายวิชาการจัดเตรียมให้กับครู ทั้งเอกสารตามระเบียบ ของกระทรวงศึกษาธิการคือ ปพ.1 ปพ.2 และ ปพ.3 และเอกสารที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด แต่สามารถจัดทำเองได้ ได้แก่ ปพ.4 ปพ.5 ปพ.6 ปพ.7 ปพ.8 และ ปพ.9 นอกจากนี้ยังมีเอกสาร ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อให้การประเมินผลการเรียนของสถานศึกษามีความน่าเชื่อถือ คือ 1) หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประเมินผลของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหาร ครู รับรู้และถือปฏิบัติ เป็นแนวเดียวกัน 2) สมุดบันทึกประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 3) สมุดบันทึกประเมิน คุณลักษณะของผู้เรียน 4) สมุดบันทึกคะแนนประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังก่อนที่จะนำไปลงใน ปพ.5 และ 5) สมุดบันทึกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เอกสารที่ครูทุกคนรับผิดชอบมี ปพ.5 ปพ.6 สมุดบันทึกประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน สมุดบันทึกประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน สมุดบันทึกคะแนนประเมินผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังก่อนที่จะนำไปลงใน ปพ.5 และสมุดบันทึกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวม 7 เล่ม สถานศึกษา ขนาดเล็ก ครู 1 คน สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2 ระดับชั้น และต้องประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน เน้นการประเมินเป็นรายบุคคล การประเมินผลตามหลักสูตรใหม่สร้างภาระงานให้กับครูอย่างมาก

9. การจัดการซ่อมเสริมผลการเรียน

การดำเนินการยังไม่ชัดเจน 1) ครูไม่สอนซ่อมเสริมทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน สังเกตได้จากระดับผลการเรียนเป็น 0 ในบางรายวิชา หมายถึง ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ครูไม่ดูแลผู้เรียน ครูไม่ประเมินผลควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ไม่นำผลการประเมิน มาพัฒนาผู้เรียน 2) ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบ ครูผู้สอนได้พยายามติดตามแต่ผู้เรียนไม่มาเรียน

ซ่อมเสริมตามที่นัดหมายทำให้ระดับผลการเรียนเป็น 0 3) ผู้บริหารควรจัดวางแนวทางการจัดการซ่อมเสริมให้ชัดเจนเป็นระบบมากขึ้น ไม่ควรปล่อยให้คือนหน้าที่ของครูผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว ควรมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

10. การกำกับติดตามและประเมินผลการประเมินผลการเรียน

การกำกับติดตามและประเมินผลการประเมินผลมีการกำกับติดตาม 2 ระดับ คือ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา

10.1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีการกำกับติดตามการประเมินผล โดยมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ กำกับติดตามในเรื่องการดำเนินการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา ขอเอกสารหลักฐาน ปพ. ต่าง ๆ เอกสารบันทึกผลการประเมิน ความน่าเชื่อถือในการดำเนินการ การมากำกับติดตามบางครั้งศึกษานิเทศก์ไม่ใช้ทีมงานชุดเดียวกัน ข้อเสนอแนะบางครั้งสร้างความสับสนให้กับครูในเรื่องการดำเนินการ นอกจากนี้ในการพัฒนาบุคลากรด้านการประเมินผลการเรียน ครูส่วนใหญ่ยอมรับว่า ขณะที่เข้ารับการอบรมพอเข้าใจแต่ในทางปฏิบัติดำเนินไปตามความคิดของตัวเองไม่มั่นใจว่า การดำเนินงานถูกต้องหรือไม่

10.2 ระดับสถานศึกษา มีการกำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบตามแนวทางการบริหารการประเมินผลที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ คือ 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา 3) คณะอนุกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา 5) คณะกรรมการดำเนินการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 6) คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน 7) ผู้บริหารสถานศึกษา 8) ครูผู้สอน 9) ครูวัดผล 10) นายทะเบียน การแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 1 – 6 โรงเรียนดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดโดยแต่งตั้งครูที่มี 6 – 7 คน สลับตำแหน่งหน้าที่กัน ครูคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการชุดหนึ่ง เป็นกรรมการของคณะกรรมการอีกชุดหนึ่ง แล้วเป็นเลขานุการของคณะกรรมการอีกชุดหนึ่ง สรุป ครู 1 คน ทำหน้าที่ทุกอย่าง แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถดำเนินงานได้ ดังคำกล่าวยืนยันของครูท่านหนึ่งที่ว่า “...แต่งตั้งไว้บนหิ้งเฉย ๆ ไม่ได้ทำอะไร อยากให้ทำ ก็ทำให้ เป็นไปได้ยาก...”

การดำเนินการประเมินผลการเรียนดำเนินงานโดยประชุมจัดทำแนวปฏิบัติการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับแผนการประเมินผล กำกับติดตามโดยผู้บริหารสถานศึกษา การกำกับติดตามแต่ละสถานศึกษาดำเนินการไม่เหมือนกัน สถานศึกษาแห่งหนึ่งกำกับติดตามสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีการตรวจเอกสารหลักฐานและรายงานผลการจัดการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระและนำผลการกำกับติดตามมาพิจารณาความดีความชอบ สถานศึกษาอีกสองแห่งขึ้นอยู่กับภาระงานและความเหมาะสมของเวลา ข้อค้นพบจากการกำกับติดตามของผู้บริหารสถานศึกษา

ซ่อมเสริมตามที่นัดหมายทำให้ระดับผลการเรียนเป็น 0 3) ผู้บริหารควรจัดวางแนวทางการจัดการซ่อมเสริมให้ชัดเจนเป็นระบบมากขึ้น ไม่ควรปล่อยให้ป็นหน้าที่ของครูผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว ควรมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

10. การกำกับติดตามและประเมินผลการประเมินผลการเรียน

การกำกับติดตามและประเมินผลการประเมินผลมีการกำกับติดตาม 2 ระดับ คือ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา

10.1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีการกำกับติดตามการประเมินผล โดยมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ กำกับติดตามในเรื่องการดำเนินการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา ขอคูเอกสารหลักฐาน ปพ. ต่าง ๆ เอกสารบันทึกผลการประเมิน ความน่าเชื่อถือในการดำเนินการ การมากำกับติดตามบางครั้งศึกษานิเทศก์ไม่ใช่ทีมงานชุดเดียวกัน ข้อเสนอแนะบางครั้งสร้างความสับสนให้กับครูในเรื่องการดำเนินการ นอกจากนี้ในการพัฒนาบุคลากรด้านการประเมินผลการเรียน ครูส่วนใหญ่ยอมรับว่า ขณะที่เข้ารับการอบรมพอเข้าใจแต่ในทางปฏิบัติดำเนินไปตามความคิดของตัวเองไม่มั่นใจว่า การดำเนินงานถูกต้องหรือไม่

10.2 ระดับสถานศึกษา มีการกำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบตามแนวทางการบริหารการประเมินผลที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ คือ 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา 3) คณะอนุกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา 5) คณะกรรมการดำเนินการประเมินการอ่าน คัดวิเคราะห์และเขียน 6) คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน 7) ผู้บริหารสถานศึกษา 8) ครูผู้สอน 9) ครูวัดผล 10) นายทะเบียนการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ 1 - 6 โรงเรียนดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดโดยแต่งตั้งครูที่มี 6 - 7 คน สลับตำแหน่งหน้าที่กัน ครูคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการชุดหนึ่ง เป็นกรรมการของคณะกรรมการอีกชุดหนึ่ง แล้วเป็นเลขานุการของคณะกรรมการอีกชุดหนึ่ง สรุปรู 1 คน ทำหน้าที่ทุกอย่าง แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถดำเนินงานได้ ดังกล่าวอ้างยืนยันของครูท่านหนึ่งที่ว่า “...แต่งตั้งไว้บนหิ้งเฉย ๆ ไม่ได้ทำอะไร อยากให้ทำ ก็ทำให้ เป็นไปได้ยาก...”

การดำเนินการประเมินผลการเรียนดำเนินงานโดยประชุมจัดทำแนวปฏิบัติการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับแผนการประเมินผล กำกับติดตามโดยผู้บริหารสถานศึกษา การกำกับติดตามแต่ละสถานศึกษาดำเนินการไม่เหมือนกัน สถานศึกษาแห่งหนึ่งกำกับติดตามสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีการตรวจเอกสารหลักฐานและรายงานผลการจัดการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระและนำผลการกำกับติดตามมาพิจารณาความดีความชอบ สถานศึกษาอีกสองแห่งขึ้นอยู่กับภาระงานและความเหมาะสมของเวลา ข้อกั้นพบจากการกำกับติดตามของผู้บริหารสถานศึกษา

1) ครูจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนโดยไม่ได้วิเคราะห์หลักสูตร เน้นเนื้อหามากกว่ามาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร 2) การพัฒนาบุคลากร โดยส่งครูเข้ารับการอบรม แต่ครูไม่นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาวิธีการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษายินดีให้การสนับสนุนทุก ๆ ด้าน ขอให้ครูได้พัฒนาตนเองและพัฒนางานที่ตนรับผิดชอบ 3) ครูประเมินผลการเรียนแต่ไม่นำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ต้องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น 4) ครูบางคนอายุมากไม่พร้อมที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องการประเมินผลแนวใหม่ ครูไม่คาดหวังอะไรออกมียุทธศาสตร์อย่างเดียว 5) ครูไม่ครบชั้นการบริหารจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในทุก ๆ ด้าน ระบบการบริหารยังไม่ดีเท่าที่ควร 6) การดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผล คณะกรรมการสถานศึกษาให้คามไว้วางใจสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ คณะกรรมการสถานศึกษาเพียงแต่ดูแลให้ความเห็นชอบในการอนุมัติหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และมองภาพรวมของผู้เรียน ครู และสถานศึกษาว่ามีการพัฒนาเป็นที่พอใจของชุมชนหรือไม่ ด้านอื่น ๆ ยินดีให้การสนับสนุนสถานศึกษาในทุก ๆ เรื่อง 7) การกำกับติดตามการสอนและการประเมินผลการเรียนผู้บริหารนำผลการกำกับติดตามมาประเมินผลการปฏิบัติงานสร้างความเครียดให้กับครู เพราะมีการกำกับติดตามทุกสัปดาห์ แล้วไม่รู้ว่าจะเป็นที่พอใจ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือไม่ 8) จากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ต้องปรับปรุง คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน การอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนผลการประเมินยังต่ำกว่าเกณฑ์ และในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้เรียนต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 ร้อยละ 75

11. การรายงานผลการประเมินผลการเรียน

การรายงานผลการประเมินผลการเรียน สถานศึกษารายงานผลเพียง 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 รายงานผลการประเมินเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 1 ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ

ครั้งที่ 2 รายงานผลการประเมิน เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 2 ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ

รายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ทราบ

12. การจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประเมินผลของสถานศึกษา

สถานศึกษาจัดทำแนวปฏิบัติการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาแล้วทั้ง 3 แห่ง
สรุปสภาพปัญหาและความต้องการ

การประเมินผลการเรียนโดยภาพรวมตามภารกิจทั้ง 12 ภารกิจยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร 9 ภารกิจ คือ การประเมินการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน การประเมินการตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ การเทียบโอนผลการเรียน การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา การจัดการซ่อมเสริมผลการเรียน การกำกับติดตามและประเมินผลการประเมินผล

การเรียน และการถึงที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างไม่มีปัญหา 3 ภารกิจ คือ การประเมิน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การรายงานผลการประเมินผลการเรียนและการจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ การประเมินผลของสถานศึกษา จากการวิเคราะห์การดำเนินงานตามภารกิจ สรุปสภาพปัญหาและความต้องการเป็น 2 ประเด็น คือ

1. ปัญหาด้านบุคลากร ครูไม่มั่นใจเครื่องมือและวิธีการประเมินว่าสามารถประเมินความสามารถของผู้เรียนได้จริงและต้องการหาวิธีการหรือเครื่องมือวัดผลที่สามารถนำผลมาใช้ประเมินการประเมินผลการเรียน ทำให้ครูขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานประเมินผลการเรียน ประกอบกับครูไม่เพียงพอ ทำให้ครูมีภาระงานมาก การดำเนินงานประเมินผลการเรียนจึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

2. ปัญหาด้านการบริหาร การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ความชัดเจนในการดำเนินการประเมินผลการเรียน การกำกับติดตาม การให้ความรู้ การอำนวยความสะดวก

วิธีการแก้ปัญหา คือ การพัฒนาบุคลากรให้มีความมั่นใจในเรื่องการประเมินผลการเรียน ควบคู่ไปกับการบริหารการประเมินผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของครูฝ่ายวิชาการ ที่ว่า “...จัดอบรมเสียเวลาเปล่า ๆ อบรมแล้วก็เหมือนเดิม ...ครูอบรมมาหลายครั้งแล้วน่าจะมีความรู้พอที่จะปฏิบัติงานได้ ทำงานให้เสร็จไปพร้อม ๆ กับการทำงานปกติ น่าจะได้ผล...” โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน

ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการการประเมินผลการเรียน ดำเนินการ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 ร่างแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนและคู่มือ ครั้งที่ 2 ประชุมวิพากษ์แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนและคู่มือ ก่อนนำไปทดลองปฏิบัติ

ครั้งที่ 1 ร่างแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนและคู่มือ วันที่ 1 กันยายน 2548 ณ ห้องสมุดโรงเรียนวัดลาดระโงง

การร่างแนวทาง ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการระดมสมองจำนวน 9 คน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมตามภารกิจการประเมินผลการเรียน เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลก่อนดำเนินการ ผู้เกี่ยวข้องให้การรับรอง และยอมรับในการแก้ปัญหาด้วยการใช้แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน จากการระดมสมองผู้เกี่ยวข้องได้เสนอแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ หลักสูตรสถานศึกษาพัฒนามาจากสารสนเทศด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาและชุมชน สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องปฏิบัติตามเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนขั้นตอนหนึ่งคือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจและมีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายเดียวกัน แต่ที่ผ่านมาการประเมินผลการเรียนไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานได้เพราะครูไม่วิเคราะห์หลักสูตร ในการระดมสมองลงมติเห็นชอบกับข้อเสนอแนะของผู้บริหารท่านหนึ่งที่ว่า “...การประเมินผลควรเริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตร เพราะที่ผ่านมาครูไม่วิเคราะห์หลักสูตร ไม่ยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง...”

2. วางแผนการประเมินผล

การดำเนินงานประเมินผลการเรียนที่ผ่านมา ครูใช้วิธีการประเมินผลการเรียนแบบเดิม ครูมีการเตรียมการสอนจริงแต่ไม่ให้ความสำคัญกับการประเมินผลการเรียน สังเกตได้จากการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในรายละเอียดส่วนของการประเมินผลท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ ครูเขียนสั้น ๆ และไม่มีกำกับการบันทึกผลหลังสอน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาการกำกับติดตามยังไม่ชัดเจนว่า ผู้บริหารต้องการกำกับติดตามการประเมินผลการเรียนแต่ละครั้งเรื่องอะไร แล้ไหน ในการระดมสมองลงมติเห็นชอบกับข้อเสนอแนะของครูซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการท่านหนึ่งที่ว่า “...จะให้ดีควรมีการวางแผนการประเมินผลการเรียนทั้งของครูและของผู้บริหาร...”

3. ดำเนินการประเมินผล

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดมาตรฐานผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา การประเมินผลการเรียนจะสามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานได้ควรมีการดำเนินการประเมินผลการเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้คอยกำกับติดตามให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนการประเมินผลที่จัดทำขึ้น ในการระดมสมองลงมติเห็นชอบกับข้อเสนอแนะของครูซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการท่านหนึ่งที่ว่า “...ผู้บริหารควรกำกับติดตามการทำงานของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูทำให้ถูกต้องและเป็นไปตามแผน...”

4. ตัดสินผลการประเมินรายปี รายภาค/อนุเมตผล
5. ตัดสินและอนุมัติการผ่านช่วงชั้น
6. รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง
7. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา
8. กำกับติดตาม/รายงานผลการดำเนินงาน

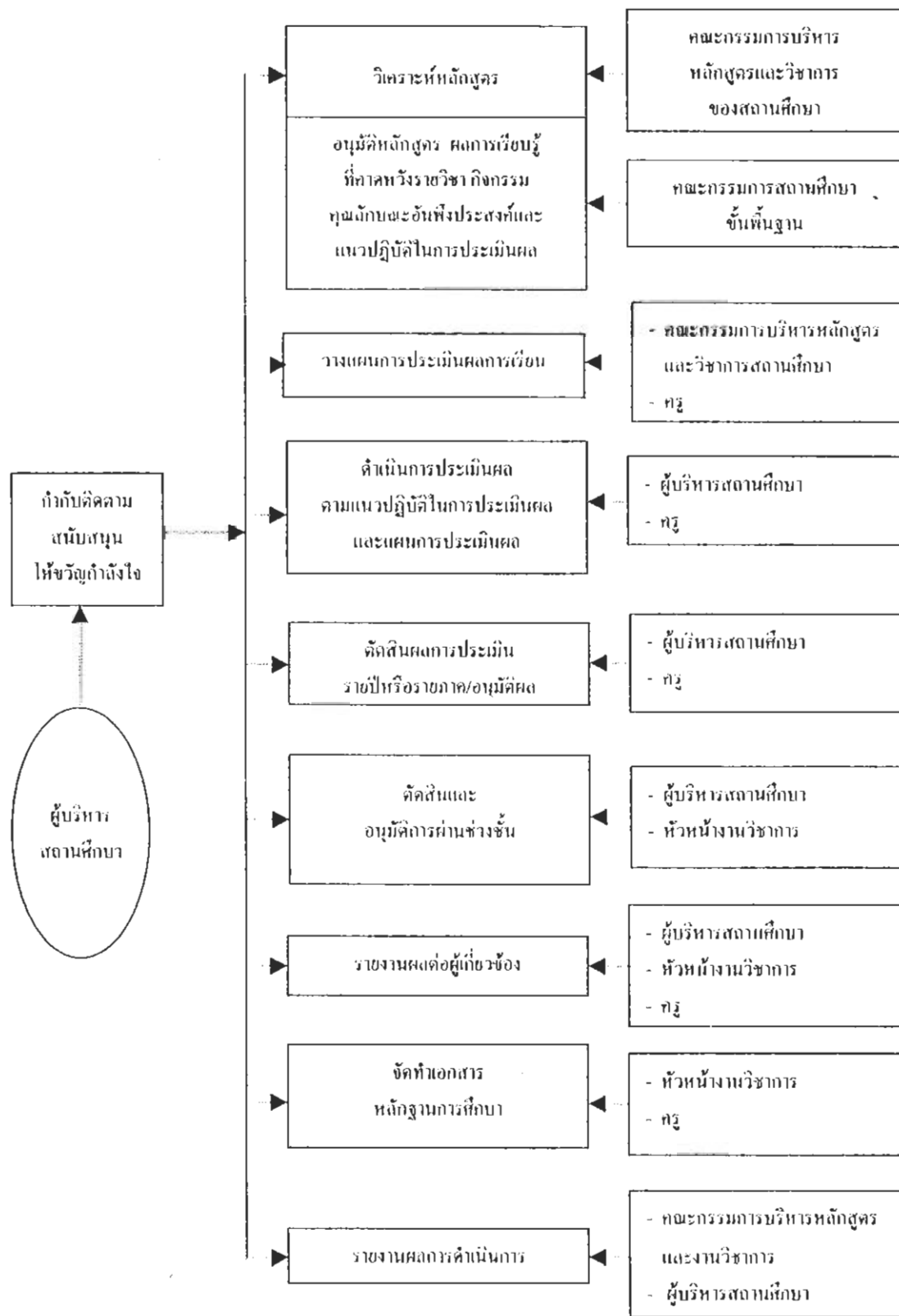

แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนข้อ 4 ถึงข้อ 8 เป็นขั้นตอนในการดำเนินการตามภารกิจของการประเมินผลการเรียนและสอดคล้องกับระบบการบริหารการประเมินผลการเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ในการระดมสมองผู้เกี่ยวข้องลงมติเห็นชอบกับข้อเสนอแนะที่ว่า “...ต่อจาก ข้อ 3 ดำเนินการประเมินผลการเรียน ข้อที่ 4 ตัดสินผลการประเมินรายปี รายภาคใช้ของกระทรวงศึกษาธิการไปเลย...” “...การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบใช้คณะกรรมการหลายชุดตั้งไปก็ทำไม่ได้ใช้กรรมการชุดเดียวพอ...” และ “...ความรับผิดชอบของคนสำคัญ ควรมอบหมายงานให้ชัดเจนครุทำได้อยู่แล้ว...”

สรุปแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนมี 8 ขั้นตอน คือ

1. วิเคราะห์หลักสูตร
2. วางแผนการประเมินผล
3. ดำเนินการประเมินผล
4. ตัดสินผลการประเมินรายปี รายภาค/อนุมัติผล
5. ตัดสินและอนุมัติการผ่านช่วงชั้น
6. รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง
7. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา
8. กำกับติดตาม/รายงานผลการดำเนินงาน

แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน มีรายละเอียดสรุปได้ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษานขนาดเล็ก

แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน ให้มีความสำคัญกับบทบาทของผู้บริหาร ในการกำกับติดตาม สร้างขวัญกำลังใจกับผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องทั้ง 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเลขานุการ มีบทบาทดังนี้ 1) อนุมัติและให้ความเห็นชอบต่อหลักสูตรสถานศึกษาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี/รายภาค 2) อนุมัติและให้ความเห็นชอบเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียน 3) อนุมัติและให้ความเห็นชอบกระบวนการวิธีการซ่อมเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขผู้เรียน และ 4) อนุมัติ และให้ความเห็นชอบระเบียบประเมินผลต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา มีบทบาท ดังนี้ 1) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคของรายวิชาต่าง ๆ โดยวิเคราะห์จากมาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้นและจัดทำรายวิชาพร้อมเกณฑ์การประเมิน 2) กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จุดประสงค์กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา 4) กำหนด มาตรฐานการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนพร้อมเกณฑ์การประเมินและแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ผู้เรียน 5) กำหนดวิธีการเทียบโอนผลการเรียน จำนวนรายวิชา จำนวนหน่วยกิตเพื่อการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ และ 6) กำหนดระเบียบประเมินผลต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.3 วิเคราะห์หลักสูตร มอบหมายคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ สถานศึกษาเป็นผู้วิเคราะห์โดยจัดประชุมวิเคราะห์หลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้

1.3.1 วิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

1.3.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีความเหมาะสมกับสังคมไทย ชุมชนที่สถานศึกษาดังอยู่ เป็นต้น

1.3.3 โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

1.3.4 รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ คอบสนองต่อสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค เป็นต้น

1.3.5 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์ ต่อสังคม เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ และตอบสนองต่อ ความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เป็นต้น

1.3.6 การจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบ วิธีการจัด การเรียนรู้ตามสภาพของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การจัดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดโครงการ การใช้แหล่งเรียนรู้และสื่อทางไกล เป็นต้น

1.3.7 การวัดและการประเมินผล มีการกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์ การประเมินผลการเรียน ในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาสอดคล้องกับแนวการประเมินผลตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดเกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและเกณฑ์การจบหลักสูตร เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพชุมชน เป็นต้น

1.4 ในการวิเคราะห์หลักสูตรหากมีการปรับปรุงแก้ไขในประเด็นใดให้เสนอ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออนุมัติต่อไป

2. วางแผนการประเมินผลการเรียน แบ่งเป็น 2 ระดับ

2.1 ระดับสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการมีบทบาท ในการวางแผนโดย

2.1.1 ประชุมวางแผนการการประเมินผลการเรียน เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน วางแนวทางการพัฒนา กำหนดเป้าหมายในการบริหารการประเมินผลการเรียนปีการศึกษาต่อไป ควรกำหนดในช่วงเดือนมีนาคมก่อนปิดภาคเรียน

2.1.2 กำหนดการติดตามการประเมินผลการเรียนเดือนละ 1 ครั้ง

2.2 ระดับผู้เรียน ครูมีบทบาทในการวางแผนการประเมินผล แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้อัตถุศาสตร์ ที่ครูผู้สอนต้องการประเมินผู้เรียน 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือ 3) ด้านกระบวนการ เรียนรู้ทักษะกระบวนการ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 1 ข้อ ครูผู้สอนประเมินครบ ทั้ง 3 ด้าน หรือไม่ครบทั้ง 3 ด้านก็ได้

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ ภารกิจ วิธีการ และเครื่องมือที่เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แต่ละข้อ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระยะเวลาในการประเมินผลการเรียนแต่ละผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตลอดปีการศึกษาเพื่อเป็นข้อตกลงในการกำกับติดตามการประเมินผลระหว่างครูกับผู้บริหาร สถานศึกษา

3. ดำเนินการประเมินผลการเรียน

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทดังนี้ 1) การกำกับ ติดตาม ส่งเสริมให้การประเมินผล การเรียนดำเนินงานไปตามแผนการประเมินผล ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่กำหนดไว้ 2) ส่งเสริม พัฒนาเทคนิควิธีการประเมินผลการเรียนด้านต่าง ๆ แก่ครู 3) ให้คำแนะนำข้อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินผลการเรียน

3.2 ครูฝ่ายวิชาการ มีบทบาทในการให้คำปรึกษา ติดตาม การประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามหลักวิชาการและแนวทางที่สถานศึกษากำหนด

3.2 ครูผู้สอน มีบทบาท 1) ทำการประเมินผลระหว่างเรียนควบคู่กับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามแผนที่กำหนด 2) การนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผู้เรียนโดยการสอน ช่อมเสริม ผู้เรียนที่เรียนอ่อน/ที่เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายชื่อ การส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

4. ตัดสินผลการเรียน/อนุมัติผลการเรียนรายปี

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและ กลั่นกรองผลการประเมินก่อนอนุมัติผลการประเมินด้านต่าง ๆ รายปี/รายภาค

4.2 ครูฝ่ายวิชาการมีบทบาทในการตรวจสอบ กลั่นกรองผลการประเมินและรวบรวม เสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติผลแล้วนำผลการประเมินที่ได้รับอนุมัติแล้วส่งต่อครูผู้สอน เพื่อจัดทำเอกสารหลักฐาน ปพ.6

4.3 ครูผู้สอน มีบทบาท 1) ประเมินตัดสินผลการเรียนรู้ในรายวิชาที่สอนและกิจกรรม ที่รับผิดชอบเมื่อสิ้นสุดการเรียนรายปี/รายภาค ลงในเอกสารหลักฐาน ปพ.5 โดยนำผลการวัดเทียบกับเกณฑ์การประเมิน 2) นำรายงานผลการประเมินและ ปพ.5 ส่งครูฝ่ายวิชาการ 3) รับผลการประเมิน ที่ได้รับอนุมัติแล้วจากครูฝ่ายวิชาการมาจัดทำเอกสารหลักฐาน ปพ.4 ปพ.5 ปพ.6 และ ปพ.8

5. ตัดสินอนุมัติการผ่านช่วงชั้น

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและ กลั่นกรองผลการประเมินก่อนอนุมัติและตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น

5.2 ครูฝ่ายวิชาการมีบทบาท 1) ตรวจสอบและสรุปข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนเมื่อจบช่วงชั้น โดยพิจารณาจากเวลาเรียนในสถานศึกษาต้องไม่ต่ำกว่า 1 ภาคเรียน ได้รับ ผลการเรียนตามกลุ่มสาระ 8 กลุ่มไม่ต่ำกว่าระดับ 1 ทุกรายวิชา ผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดตลอด 3 ปี ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดตลอด 3 ปี และเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านเกณฑ์การ ประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดตลอด 3 ปี 2) เสนอรายชื่อผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนต่อผู้บริหาร สถานศึกษาเพื่อตัดสินและอนุมัติการจบช่วงชั้น

5.3 ครูผู้สอน มีบทบาทในการจัดทำเอกสารหลักฐาน ปพ.4 ปพ.5 ปพ.6 และ ปพ.8

6. รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง

6.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการตรวจสอบ กลั่นกรองข้อมูลก่อนลงนาม ในเอกสารหลักฐาน ปพ.1 ปพ.2 ปพ.3 ปพ.4 ปพ.5 ปพ.6 ปพ.7 ปพ.8 และ ปพ.9

6.2 ครูฝ่ายวิชาการมีบทบาท 1) จัดทำเอกสารหลักฐาน ปพ.1 ปพ.2 ปพ.3 ปพ.4 ปพ.9 2) การตรวจสอบ กลั่นกรองข้อมูลในเอกสารหลักฐาน ปพ.5 ปพ.6 ปพ.7 และ ปพ.8 ก่อนเสนอผู้บริหารสถานศึกษาลงนาม 3) รายงานผลการประเมินให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ

6.3 ครูผู้สอนมีบทบาท 1) จัดทำเอกสาร ปพ.4 ปพ.5 ปพ.6 และ ปพ.8 2) รายงานผลการประเมินให้ผู้เรียนได้ทราบอย่างไม่เป็นทางการโดยใช้วิธีให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อนำผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน ควรบันทึกไว้เป็นหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ 3) รายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครองทราบกรณี que ผู้เรียนต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ควรบันทึกไว้เป็นหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ 4) รายงานผลการประเมินผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ตามเอกสาร ปพ.4 และ ปพ.6 5) รายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้ให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบทุกเดือนตามข้อตกลงในแผนการประเมินผลการเรียน 6) รายงานผลการประเมินให้ฝ่ายวิชาการทราบภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนเสนอผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุมัติผลการเรียน

7. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา

7.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำกับ ติดตามดูแล อำนวยความสะดวก ให้การดำเนินการด้านเอกสารหลักฐานการศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

7.2 ครูฝ่ายวิชาการมีบทบาทในการจัดทำ จัดซื้อ จัดหาเอกสารหลักฐานการศึกษาต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เกี่ยวข้อง และทำหน้าที่นายทะเบียนรับผิดชอบดำเนินการ

ปพ.1 : ระเบียบแสดงผลการเรียน (Transcript)

ปพ.2 : หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ประกาศนียบัตร) ออกให้เฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีและผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปพ.3 : แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

ปพ.7 : ใบรับรองผลการเรียน

ปพ.9 : สมุดบันทึกผลการเรียนรู้

7.3 ครูผู้สอนมีบทบาทในการดำเนินการจัดทำข้อมูลในเอกสารหลักฐาน

ปพ.4 : แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ปพ.5 : เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ปพ.6 : เอกสารรายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล

ปพ.8 : เอกสารระเบียบสะสม

8. รายงานผลการดำเนินงาน

8.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา มีบทบาทในการรวบรวมปัญหา/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการสรุปผลการดำเนินงานและเขียนรายงาน

8.2 ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการนำข้อมูลที่ได้จากรายงานมาวางแผนปรับปรุงพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และนำข้อสรุปที่ได้ไปจัดทำคู่มือแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน โดยจัดทำคู่มือให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า "... การทำคู่มือ ไม่ต้องเป็นวิชาการมากนัก ทำเป็นแนวทางง่าย ๆ เพราะถ้าบรรยายมากครูจะไม่สนใจอ่าน..." การระดมสมองร่างคู่มือโดยเน้นความเข้าใจในการดำเนินการ กำหนดองค์ประกอบของคู่มือกว้าง ๆ เป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความสำคัญของแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน และตอนที่ 3 กำหนดการกำกับติดตาม แล้วนำเสนอให้ผู้บริหารและครูทุกคนได้ตรวจสอบความถูกต้องในการประชุมวิพากษ์ครั้งต่อไปก่อนที่จะนำไปทดลองปฏิบัติจริงในสถานศึกษา

ครั้งที่ 2 ประชุมวิพากษ์แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน วันที่ 5 กันยายน 2548 ณ สมาคมผู้ปกครองโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

ผู้วิจัยดำเนินการประชุมวิพากษ์แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน โดยใช้มติเสียงข้างมากในที่ประชุมรับรอง ในช่วงแรกให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ศึกษาคู่มือแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน โดยเน้นวิพากษ์แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนเป็นสำคัญ จากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการให้ผู้เข้าร่วมประชุมวิพากษ์แนวทางแล้วสรุปผลตามมติในที่ประชุม

สรุป ที่ประชุมมีมติรับรองแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนทั้ง 8 ขั้นตอน และคู่มือ ซึ่งจะทดลองปฏิบัติในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2548 วันเปิดเรียนภาคเรียนที่ 2 ผู้วิจัยติดตามการทดลองปฏิบัติ 2 ครั้ง ตามรายละเอียดในคู่มือก่อนประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม

ผลการทดลองปฏิบัติตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน

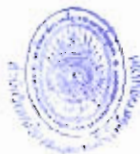
การนำแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนไปทดลองปฏิบัติ ผู้วิจัยได้นำคู่มือแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนให้กับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปปฏิบัติในสถานศึกษาพร้อมกันทั้ง 3 แห่ง ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2548 และเข้าไปเก็บข้อมูลการทดลองปฏิบัติด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ครู และผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับความคิดเห็นในการทดลองปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ สถานศึกษาละ 2 ครั้ง การทดลองปฏิบัติของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ครั้งที่ 1

โรงเรียนวัดท่าใหม่ วันที่ 1 ธันวาคม 2548

ผู้วิจัยได้ติดตามการทดลองปฏิบัติ พบว่า สถานศึกษาดำเนินการตามคู่มือแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน โดยนำแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนเป็นวาระในการประชุมประจำสัปดาห์ของสถานศึกษา เพื่อชี้แจงให้ครูทราบและตกลงเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันในการประเมินผลการเรียน สถานศึกษาได้ดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ วิเคราะห์หลักสูตรวางแผนการประเมินผล และจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาควบคู่กันไป การดำเนินงานดังกล่าวช่วยให้ครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากเดิมที่สอนตามเนื้อหาตามหนังสือหันมาให้ความสำคัญกับมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมากขึ้น โดยเฉพาะการวางแผนการประเมินผลการเรียนที่ครูต้องรับผิดชอบโดยตรง ครูให้ความสำคัญกับการประเมินผลการเรียนมากขึ้น ครูให้ความร่วมมือดีมาก มีการศึกษาเป้าหมาย คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และดำเนินการวางแผนการประเมินผลการเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานช่วงชั้น เนื้อหาสาระรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค/รายปี และพยายามวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค ปรับจำนวนข้อลงเพื่อลดภาระงานของครู แต่ยังคงมีมาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนดการวางแผนการประเมินผลการเรียนครูจัดทำยังไม่แล้วเสร็จเนื่องจาก ครูท่านหนึ่งป่วยไม่สามารถมาปฏิบัติราชการได้ ครูท่านอื่นจึงต้องช่วยรับภาระงานทำให้ไม่มีเวลาในการประเมินผลการเรียนตามที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษายืนยันที่จะดำเนินการต่อเพื่อให้การบริหารการประเมินผลการเรียนประสบความสำเร็จดังคำกล่าว ให้สัมภาษณ์ของ อภิญญา อ่อนจริง ผู้บริหารสถานศึกษา ประยงค์ รื่นภาคเพชร ครูวิชาการและสุนทร นิ่มนวล ครูชำนาญการพิเศษ ตามลำดับว่า “...การวิจัยครั้งนี้ช่วยให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดีขึ้น ให้ความสำคัญกับการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ครูให้ความร่วมมือ...” (อภิญญา อ่อนจริง. สัมภาษณ์. 2548) “...การประเมินผลการเรียนดำเนินไปอย่างช้า ๆ เพราะตอนแรกที่ตกลงกันช่วงนั้น คาดว่าจะดำเนินการได้พอมาดำเนินการจริงเปิดเทอมครูลาป่วย 1 คน ผมต้องมารับหน้าที่แทน ผมเห็นด้วยกับหลักการแต่ต้องขอเวลาอีกหน่อย ตอนนี่ผมทำ ปพ.9 และจัดทำเอกสารให้กับครูทุกคนเสร็จแล้ว การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ตอนนี้ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนตามข้อเสนอแนะที่ให้ไว้ ครูใช้คนละ 1 เล่ม เช่นเดียวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์...” (ประยงค์ รื่นภาคเพชร. สัมภาษณ์. 2548) พร้อมทั้งนำเอกสาร ปพ.9 สมุดบันทึกการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ สมุดบันทึกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแผนการประเมินผลการเรียนที่กำลังดำเนินการอยู่เพื่อยืนยันว่าดำเนินการจริง “...การจัดทำแผนการประเมินผลการเรียนกำลังดำเนินการอยู่ การจัดทำต้องใช้เวลาและในทางปฏิบัติครูต้องมีเวลาและให้ความสำคัญกับการประเมินผลการเรียนจริง ๆ ผมยินดีให้

ความร่วมมือ ถ้าเด็กผมจะดีขึ้น ผมดีใจที่ผู้บริหารพยายามพัฒนาโรงเรียน...” (สุนทร นิมินวด, สัมภาษณ์. 2548)

สรุป การติดตามการทดลองปฏิบัติครั้งที่ 1 โรงเรียนวัดท่าใหม่ได้ดำเนินการตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน 3 ขั้นตอน คือวิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการประเมินผล และจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา การวางแผนการประเมินผลการเรียนยังไม่เรียบร้อยเนื่องจากครูลาป่วย 1 คน ทำให้ภาระงานของครูท่านอื่นมากขึ้นทำให้ไม่มีเวลาในการวางแผนการประเมินผล

โรงเรียนวัดลาดตระโฮง วันที่ 2 ธันวาคม 2548

ผู้วิจัยได้ประสานงานกับผู้บริหารขอเข้าไปติดตามการทดลองปฏิบัติ พบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการชี้แจงครูในการดำเนินการทดลองปฏิบัติตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนให้กับครูทราบและดำเนินการ ครูให้ความร่วมมือในการดำเนินการเป็นอย่างดีทั้ง 5 คน ในการประเมินผลการเรียนครูให้ความสำคัญกับคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเป็นเป้าหมายในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนและกำลังดำเนินการวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระ โดยวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค/รายปี และพยายามวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคให้ลดจำนวนข้อลง เพื่อลดภาระงานของครูแต่ยังคงมีมาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนดีมาก ช่วยลดภาระงานให้ผู้บริหารและครูได้มาก การวางแผนการประเมินผลการเรียนของครู โรงเรียนวัดลาดตระโฮง เริ่มต้นที่กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ก่อนแล้วขยายผลไปยังกลุ่มสาระอื่น ๆ ผลดีมาก ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหาร อัจฉรา กหินทพงษ์ และชัชวาล บริบูรณ์ ข้อความตอนหนึ่งตามลำดับว่า “... ครูทุกคนให้ความร่วมมือดีมาก ช่วยลดภาระงานได้มาก ครูได้วิเคราะห์หลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และการวางแผนการประเมินผลชัดเจนดี...” (อัจฉรา กหินทพงษ์, สัมภาษณ์. 2548) “...การประเมินผลการเรียนผู้บริหารมีบทบาทความสำคัญมากในการกำกับติดตามให้งานดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ ผมสอนคณิตศาสตร์ทดลองทำแผนการประเมินผลการเรียนคนแรก ผมวิเคราะห์หลักสูตรและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแล้วปรับจำนวนข้อให้ลดลงเพื่อสะดวกในการกำกับติดตามการพัฒนาผู้เรียน ด้านเอกสารไม่มีปัญหา ผู้บริหารท่านติดตามใกล้ชิดงานทุกอย่าง ประชุมตกลงแล้วต้องเสร็จ...” พร้อมทั้งนำเอกสารแบบบันทึกคะแนนเก็บ การบันทึกการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ต้องเสนอผู้บริหารทุกสัปดาห์ ปพ.5 ปพ.9 และล่าสุดแผนการประเมินผลการเรียนให้ดู และพอใจกับการใช้แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน ช่วยลดความเครียดกับครูจากเดิมที่ผู้บริหารติดตามทุกสัปดาห์เป็นติดตามเดือนละ 1 ครั้ง (ชัชวาล บริบูรณ์, สัมภาษณ์. 2548)

สรุป การติดตามการทดลองปฏิบัติครั้งที่ 1 โรงเรียนวัดลาดตระโฮงดำเนินการตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน 3 ขั้นตอน คือ วิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการประเมินผลและจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานไม่มี ครูทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

โรงเรียนวัดศรีภวังค์ วันที่ 2 ธันวาคม 2548

ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง พบว่า การทดลองปฏิบัติตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน ผู้บริหารเห็นด้วยกับหลักการ แต่การดำเนินการยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เพราะมีภารกิจเฉพาะหน้าอีกหลายอย่างที่**ต้องดำเนินการ** ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ครูผู้สอนด้วย และให้ข้อคิดต่างจากสถานศึกษาอื่นว่า การวางแผนการประเมินผลระดับผู้เรียนเป็นแนวเดียวกับ การประเมินผลทำแผนการจัดการเรียนรู้ **จึงไม่ได้จัดทำแผนการประเมินผลการเรียนตามแนวทางการประเมินผลการเรียนและภาระงานของครูมีมาก** แต่ยินดีที่จะดำเนินงานตามคู่มือต่อไป ส่วนด้านการจัดทำเอกสารหลักฐาน สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดทำค่อนข้างสมบูรณ์แล้วและจัดเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่ออำนวยความสะดวกกับครู ดังคำกล่าวของผู้บริหาร เรณู สีนิล ตอนที่หนึ่งทีกล่าวว่า “...ช่วงนี้ครูงานยุ่งมาก การดำเนินการยังไม่ไปถึงไหน แผนการประเมินผลการเรียนเหมือนกับแผนการประเมินผลการเรียนทำแผนการจัดการเรียนรู้อยู่แล้ว จึงไม่ได้นำมาจัดทำใหม่...” (เรณู สีนิล. สัมภาษณ์. 2548) และ **ปริศนา รัตนธนากร** หัวหน้าฝ่ายวิชาการ กล่าวว่า “...ด้านเอกสารวิชาการจัดทำใกล้เสร็จแล้ว ทั้ง ปพ.9 สมุดประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน สมุดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่เสนอแนะในการประชุมครั้งที่แล้ว...” (ปริศนา รัตนธนากร. สัมภาษณ์. 2548)

สรุป การติดตามการทดลองปฏิบัติครั้งที่ 1 โรงเรียนวัดศรีภวังค์ ดำเนินการตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน 2 ขั้นตอน คือ วางแผนการประเมินผลและจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานภาระงานของครูมีมาก

ครั้งที่ 2

โรงเรียนวัดท่าใหม่ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2549

~~ผู้วิจัยได้ติดตามการทดลองปฏิบัติ~~ พบว่า การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแนวทางการประเมินผลการเรียนที่กำหนดไว้ ขั้นตอนที่ดำเนินการ คือ วิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการประเมินผลดำเนินการประเมินผล รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้องและจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นปัจจุบัน เนื่องจากระยะเวลาดำเนินงานไม่สอดคล้องกับแนวทางการบริหาร การประเมินผลการเรียน ดังคำกล่าวให้สัมภาษณ์ของ อภิญญา อ่อนจริง ประยงค์ รื่นภาคเพชร และ สุนทร นิ่มนวล ตามลำดับ “...เห็นด้วยกับแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนแต่การดำเนินการไม่เป็นไปตามแผน

เนื่องจากช่วงแรกครูใช้เวลาในการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการประเมินผลพอสมควร การทดลองมีเวลาน้อยเกินไป...” และในตอนท้ายได้ให้ข้อเสนอแนะว่า “...การวิเคราะห์หลักสูตรและการวางแผนการประเมินผลการเรียน ควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนเปิดภาคเรียน การกำกับติดตามจะได้ผลดีขึ้น และจะใช้แนวทางนี้ในการพัฒนา การประเมินผลการเรียนของ สถานศึกษาในภาคเรียนต่อไป...” (อภิญา อ่อนจริง. สัมภาษณ์. 2548) “...ช่วงเวลาไม่เหมาะสม และควรใช้เวลาในการทดลองปฏิบัติมากกว่านี้ ถ้าจะให้สมบูรณ์ควรทดลองตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ...” และได้กล่าวถึงการดำเนินงานในแนวทางที่ยังไม่ได้ดำเนินการว่า “ ...แนวทางท้าย ๆ ยังไม่ได้ดำเนินงาน เวลานี้งานยังไม่ถึงขั้นตัดสินผลการเรียน แต่ดูเหมือนแนวทางเดียวกับการประเมินผลแบบเดิม...” (ประยงค์ รื่นภาคเพชร. สัมภาษณ์. 2548) “...ครูต้องดำเนินการไปอย่างช้า ๆ ไม่ควรเร่งรีบต้องให้เวลาในการคิด การทำ... ด้านเอกสารหลักฐานครูได้รับความสะดวกมากขึ้น” (สุนทร นุ่มนวล. สัมภาษณ์. 2548)

สรุป การติดตามการทดลองปฏิบัติครั้งที่ 2 โรงเรียนวัดท่าใหม่ ดำเนินการตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน 5 ขั้นตอน คือ วิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการประเมินผล ดำเนินการประเมินผล รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้องและจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา ปัญหาและอุปสรรค คือ เวลาในการดำเนินงาน เสนอแนะให้ครูจัดทำแผนการประเมินผลการเรียนให้เสร็จก่อนเปิดเรียน และควรทดลองปฏิบัติตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1

โรงเรียนวัดลาดระ โห่ง วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2549

ผู้วิจัยได้ติดตามการทดลองปฏิบัติ พบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการ วิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการประเมินผลการเรียน กำกับติดตามให้ครูดำเนินงานตามแผนการประเมินผลโดยผู้บริหารสถานศึกษา จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา มีการรายงานผลการพัฒนาบ้าง ครูทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จากการดำเนินการครูมีการพัฒนาจัดทำเอกสารการประเมินผลการเรียนสมบูรณ์ขึ้น ครูมีความชัดเจนในการดำเนินการสืบเนื่องตั้งแต่การวางแผนการประเมินผลการเรียน ดังกล่าวไว้ให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อัจฉรา คหินหงษ์ และชัชวาลย์ บริบูรณ์ ที่กล่าวสนับสนุนการดำเนินงานว่า “...การวางแผนการประเมินผลของครูช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ ในการประเมินผลการเรียนอย่างมาก เพราะครูได้วิเคราะห์ปรับปรุงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วางแผนกำหนดเวลาในการประเมินผล วางแผนมอบหมายงานให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ทำให้การกำกับติดตาม สะดวกชัดเจน ประหยัดเวลาการทำงาน และได้ขยายผลไปให้สถานศึกษา ขนาดเล็กในอำเภอบางบาลทดลองใช้...” (อัจฉรา คหินหงษ์. สัมภาษณ์. 2549) “...แนวทาง การดำเนินการช่วยตอบคำถามที่ว่า จะทำอย่างไร? เมื่อผู้เรียนเรียนจบช่วงชั้นได้ชัดเจนขึ้น ผมเตรียมเอกสาร ปพ.1 ปพ.7 สำหรับ

ให้ผู้เรียนกรณีพิจารณาผ่านช่วงชั้น ไปศึกษาต่อที่อื่น และ ปพ.2 เพื่อรายงานหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อไป...” (ชัชวาลย์ บริบูรณ์, สัมภาษณ์, 2548)

สรุป ในการติดตามการทดลองปฏิบัติครั้งที่ 2 โรงเรียนวัดลาดกระโทง ดำเนินการตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน 5 ขั้นตอน คือ วิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการประเมินผล ดำเนินการประเมินผล รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้องและจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา ปัญหาและอุปสรรค คือ เวลาในการดำเนินงาน เสนอแนะให้ใช้เวลาในการทดลองมากกว่านี้

โรงเรียนวัดศรีกวางค์ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2549

ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยด้วยตนเอง พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน คือ วิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการประเมินผล ดำเนินการประเมินผล รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้องและจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาที่กล่าวแล้วทั้ง 2 แห่ง แต่มีวิธีดำเนินการแตกต่างกัน ในการวางแผนการบริหารการประเมินผล สถานศึกษาได้ปรับให้เข้ากับสภาพของสถานศึกษา ในส่วนที่ครูต้องรับผิดชอบในการวางแผนการประเมินผลการเรียน ครูจัดทำควบคู่ไปกับแผนการจัดการเรียนรู้โดยใส่ไว้ในท้ายแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน เพื่อช่วยลดภาระงานของครู ครูมีภารกิจเฉพาะหน้าอีกหลายเรื่อง แต่ได้พัฒนาจัดทำเอกสารการประเมินผลการเรียน เช่น ปพ.5 การปรับเปลี่ยนแนวทางการประเมินการอ่าน วิเคราะห์และเขียน การประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ การเก็บคะแนนการจัดทำเอกสารเป็นระบบมากขึ้น ดังข้อความให้สัมภาษณ์ตอนหนึ่งของ เรณู สีนิด ปริสนา รัตนธนากร และสมชาย ชูประสิทธิ์ ตามลำดับ “... เห็นด้วยกับหลักการ แต่ครูมีภารกิจที่ต้องเยอะมาก การวางแผน การประเมินผลเลยจัดทำไปคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้อย่างที่เลขทำ... จากการกำกับติดตาม ครูทำงานเป็นระบบมากขึ้น...” (เรณู สีนิด, สัมภาษณ์, 2549) “... แผนการประเมินผลการเรียนครูทำกันอยู่แล้วในแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดทำเอกสารการประเมินผลมีความพร้อมมากขึ้น อำนวยความสะดวกให้กับครู การเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การออกเอกสารหลักฐานเป็นระบบมากขึ้น...” (ปริสนา รัตนธนากร, สัมภาษณ์, 2549) “...หลักการดี ในการทำจริงไม่ควรสร้างงานให้กับครู...” (สมชาย ชูประสิทธิ์, สัมภาษณ์, 2549)

สรุป โรงเรียนวัดศรีกวางค์ดำเนินการตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน 5 ขั้นตอน คือ วิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการประเมินผล ดำเนินการประเมินผล รายงานผู้เกี่ยวข้องทราบและจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา ปัญหา และอุปสรรค คือ เวลาในการดำเนินงานเสนอแนะให้ใช้เวลาในการทดลองมากกว่านี้

ผลการประเมินผลการทดลองปฏิบัติตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน

การประเมินผล เพื่อประเมินสรุปผลการดำเนินงานตามแนวทางการบริหาร การประเมิน ผลการเรียน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการจัดประชุมสรุปผลการดำเนินการ ผู้เข้าประชุม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครูฝ่ายวิชาการ 3 คน ครู 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินงานตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนตามเวลาที่กำหนด วันที่ 1 พฤศจิกายน 2548 – 5 มีนาคม 2549

1.1 วิเคราะห์หลักสูตร สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง มีการดำเนินงานและให้ความเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่ดีที่ช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาและเข้าใจ การดำเนินงานประเมินผลการเรียนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนไปสู่คุณภาพมาตรฐานตามที่หลักสูตร สถานศึกษากำหนด นอกจากนี้หลักสูตรมีการปรับปรุงได้ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลง ที่มีขึ้นในสถานศึกษา เช่น วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา ดังนั้น ควรมีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพตลอดเวลา หลักสูตรสถานศึกษาที่ดีเท่ากับเป็นการกำหนด คุณภาพผู้เรียนในอนาคต การบริหารการประเมินผลการเรียนมีเป้าหมายที่ชัดเจน

1.2 วางแผนการประเมินผล สถานศึกษามีการจัดทำแผนการประเมินผลการเรียน สองระดับ คือ ระดับสถานศึกษาและระดับผู้เรียน มีปฏิทินการปฏิบัติงานการประเมินผลการเรียน เป็นขั้นตอนที่ดีที่ช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประเมินผลมากขึ้น มีการเตรียม เครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลายมากขึ้น ประเมินโดยเน้นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ให้ความสำคัญกับเกณฑ์การประเมินมากขึ้น เมื่อหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลง แผนการประเมินผลการเรียน ต้องปรับเปลี่ยนตาม เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการประเมินผลช่วยให้การดำเนินการประเมินผลดำเนินไปอย่างต่อเนื่องภายในกำหนด เวลา ดังนั้น ควรมีวางแผนการประเมินผล การวางแผนที่ดีช่วยให้การบริหารการประเมินผลการเรียน มีคุณภาพ

1.3 ดำเนินการประเมินผล เป็นแนวทางที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำกับ ติดตามให้ครูฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ความหลักการประเมินผลการเรียน คุณภาพของผู้เรียนจะพัฒนาได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับ การดำเนินงาน ในแนวทางนี้ จากการวิจัยสถานศึกษามีการวางแผนการประเมินผลการเรียนช่วยให้การกำกับ ติดตาม โดยผู้บริหารสะดวกขึ้นเพราะมีกำหนดเวลา มีขอบเขตการติดตามที่ชัดเจนขึ้น ดังนั้นควรมีขั้นตอน ดำเนินการประเมินผล ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการประเมินผลตามแผนที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ผลการประเมิน มีความน่าเชื่อถือ

1.4 ตัดสินผลการประเมินรายปี รายภาค/อนุภูมิภาคในการทดลองครั้งนี้ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากผลการตัดสินผลการเรียนรายปีจะดำเนินการในช่วงกลางเดือนมีนาคม และการตัดสินผลการประเมินรายปีมีเกณฑ์การตัดสินที่ชัดเจนตามแนวปฏิบัติที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น ดังนั้นแนวทางนี้ ถ้าการดำเนินงานใน ข้อ 1.3 ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ การตัดสินผลการประเมินรายปี รายภาค/อนุภูมิภาคไม่มีปัญหาอะไร เพราะครูฝ่ายวิชาการสามารถนำข้อมูลที่ได้เทียบกับเกณฑ์แล้ว นำเสนอผู้บริหารเพื่ออนุมัติผลต่อไป ดังนั้นขั้นตอนนี้ไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ก็ได้

1.5 ตัดสินและอนุมัติการผ่านช่วงชั้น ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจาก สถานศึกษาจะตัดสินและอนุมัติการผ่านช่วงชั้นในช่วงกลางเดือนมีนาคม การตัดสินและอนุมัติ การผ่านช่วงชั้นมีเกณฑ์การตัดสินที่ชัดเจนตามแนวปฏิบัติที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเช่นเดียวกับการตัดสิน ผลการประเมินรายปี/รายภาค ดังนั้นขั้นตอนนี้ไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ก็ได้

1.6 รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง แนวทางนี้ช่วยให้ครูเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น เน้น การรายงานผลการประเมินของครูกับนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อให้เด็กเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเป็น แนวทางที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด ให้มีการรายงานผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการติดตามผลการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล นำผลการพัฒนามาปรับปรุง การเรียนการสอนของครู มีการรายงานผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การรายงานผลเป็น การประสานงาน และสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เป็นแนวทางที่สำคัญในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องในผลการประเมินของสถานศึกษา ผู้บริหารต้องกำกับดูแลให้การรายงานผลเป็นไปอย่างถูกต้อง ในเอกสารรายงานทุกฉบับต้องไม่มี ข้อผิดพลาด เสนอแนะให้ใน 1 ปีการศึกษา สถานศึกษาควรจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อรายงานผล การศึกษาในภาพรวม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษาและเป็นการประชา- สัมพันธ์สถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง ดังนั้นควรมีขั้นตอนนี้

1.7 จัดทำเอกสารหลักฐาน เป็นเรื่องยุ่งยากสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก การวิจัย มีการปรับปรุงเอกสารหลักฐานการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน เอกสารการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เอกสาร ปพ.9 จัดเก็บเอกสารเป็นระบบมากขึ้น ช่วยลดภาระงานให้ครู มีการกำหนดบทบาทที่ชัดเจน แนวทางนี้เป็นแนวทางที่สำคัญที่ต้องพัฒนาต่อเนื่องเพราะนอกจาก เป็นแหล่งข้อมูลในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินการประเมินผลแล้ว ต้องสะดวก รวดเร็ว ในการให้บริการผู้มาติดต่อขอเอกสารหลักฐานการศึกษาอีกด้วย ดังนั้นควรมีขั้นตอนนี้เพื่อเป็นจุด ที่สถานศึกษาต้องพัฒนานั้นการบริการเพื่อให้ผู้มาติดต่อเกิดความประทับใจ และไว้วางใจในการ บริหารงานของสถานศึกษา

1.8 รายงานผลการดำเนินงานประเมินผล จากการทดลองปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร การประเมินผล จากที่กล่าวแล้วในข้อ 1.1-1.7 สถานศึกษามีการพัฒนาในด้านการบริหารการประเมิน ผลการเรียนเป็นระบบมากขึ้น มีการกำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่ชัดเจน มีการพัฒนาระบบ การทำงาน พัฒนาด้านการจัดทำเอกสารหลักฐาน ดังนั้นควรมีขั้นตอนนี้เป็นสารสนเทศในการ พัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

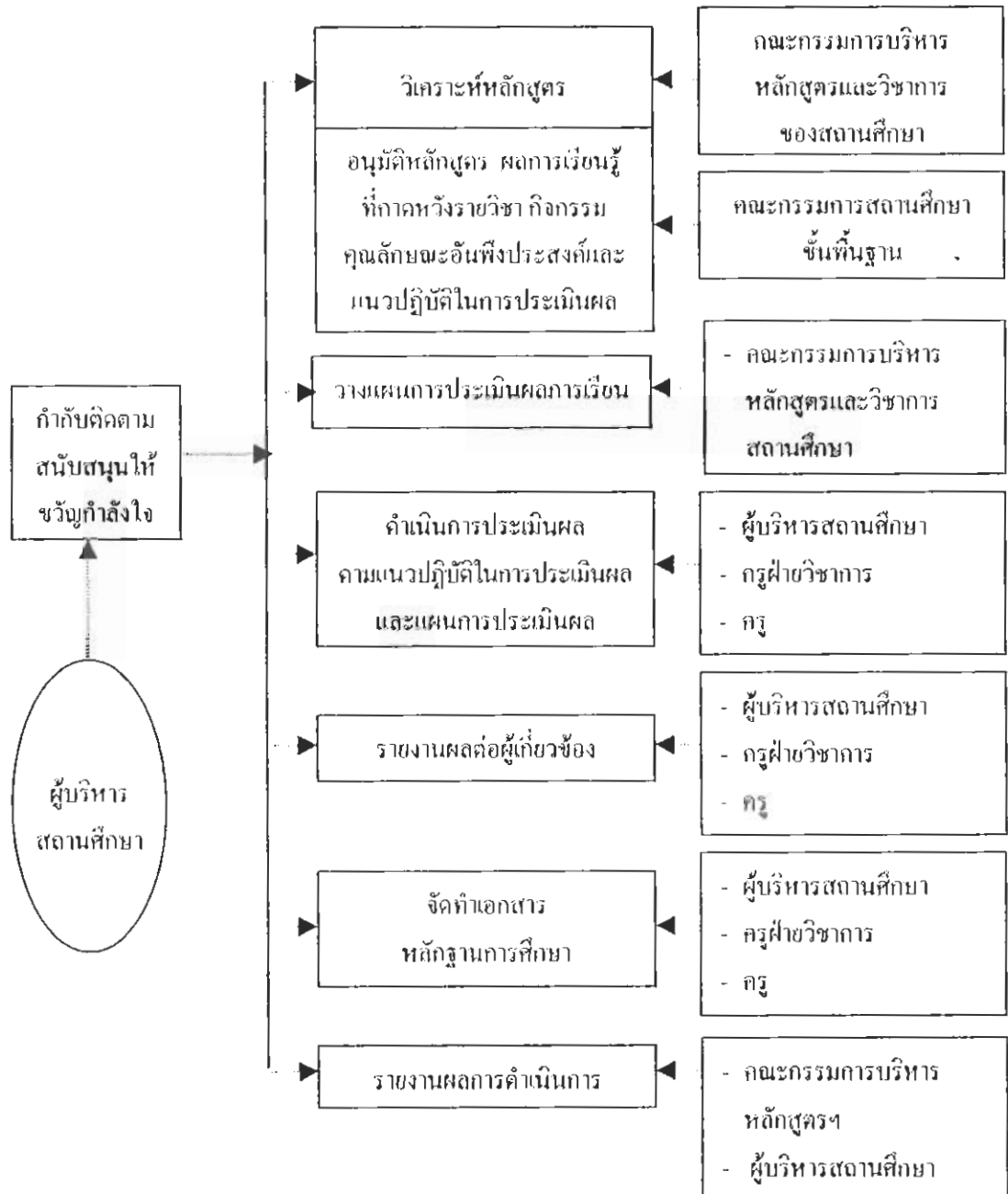
2. ข้อดีของแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน ช่วยให้ผู้รู้เห็นความสำคัญของ การประเมินผลการเรียน มีความชัดเจนและเชื่อมั่นในการดำเนินงาน การกำกับติดตามการประเมิน ของครูสะดวกและชัดเจนขึ้น ถ้าทำได้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ผู้เรียนจะมีคุณภาพดีขึ้น

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ภาระงานของครู การจัดสรรเวลาในการทำงาน การให้ความสำคัญกับการประเมินผล

4. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน เวลาในการทดลองปฏิบัติควรนานกว่านี้ การกำกับ ติดตามและการให้ความรู้ของผู้บริหาร ผู้บริหารกำหนดเป็นนโยบายครูก็สามารถดำเนินการได้และ ใน 1 ปีการศึกษาสถานศึกษาควรจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อรายงานผลการประเมินผลการเรียน ของผู้เรียนในภาพรวมให้ผู้ปกครองทราบ

5. ความพึงพอใจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในแนวทางการบริหารการประเมิน ผลการเรียน เนื่องจาก ช่วยให้ผู้ศึกษามีแนวทางการบริหารการประเมินผลที่ชัดเจนเป็นระบบ ผู้เกี่ยวข้องทราบบทบาทของตนเองในการประเมินผลเรียนที่ชัดเจน ผลที่ได้จากการปฏิบัติตาม แนวทางการบริหารการประเมินผลเรียนที่พึงพอใจมาก คือ การกำกับติดตามการประเมินผล การเรียนของผู้บริหารสะดวกขึ้น ช่วยให้ผู้รู้บทบาทงานประเมินผล เข้าใจวิธีการประเมินผล มากขึ้น การรวบรวมข้อมูลผลการประเมินสะดวกและรวดเร็วขึ้น ครูมีความมั่นใจในการประเมิน ผลมากขึ้น มีการจัดเก็บเอกสารหลักฐานต่างเป็นระบบและสามารถอำนวยความสะดวกให้กับครูมากขึ้น

จากการประชุมสรุปผลการทดลองปฏิบัติตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ และปรับปรุงแนวทางการบริหารการประเมินผลเรียนเป็น 6 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน (ปรับปรุง)

แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน ให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้บริหาร ในการกำกับติดตาม สร้างขวัญกำลังใจกับผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องทั้ง 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเลขานุการ มีบทบาทดังนี้ 1) อนุมัติและให้ความเห็นชอบต่อหลักสูตรสถานศึกษาและผลการเรียนรู้ที่ภาคหวัง

รายปี/รายภาค 2) อนุมัติและให้ความเห็นชอบเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียน
3) อนุมัติและให้ความเห็นชอบกระบวนการวิธีการซ่อมเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขผู้เรียน และ 4) อนุมัติ
และให้ความเห็นชอบระเบียบประเมินผลต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา มีบทบาท
ดังนี้ 1) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคของรายวิชาต่าง ๆ โดยวิเคราะห์จากมาตรฐาน
การเรียนรู้ช่วงชั้นและจัดทำรายวิชาพร้อมเกณฑ์การประเมิน 2) กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
จุดประสงค์กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา 4) กำหนด
มาตรฐานการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนพร้อมเกณฑ์การประเมินและแนวทางการปรับปรุงแก้ไข
ผู้เรียน 5) กำหนดวิธีการเทียบโอนผลการเรียน จำนวนรายวิชา จำนวนหน่วยกิตเพื่อการเทียบโอน
ผลการเรียน และ 6) กำหนดระเบียบประเมินผลต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.3 วิเคราะห์หลักสูตร มอบหมายคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ
สถานศึกษาเป็นผู้วิเคราะห์โดยจัดประชุมวิเคราะห์หลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้

1.3.1 วิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

1.3.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีความเหมาะสมกับสังคมไทย
ชุมชนที่สถานศึกษาดังอยู่ เป็นต้น

1.3.3 โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ
และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

1.3.4 รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตอบสนองต่อสาระและมาตรฐาน
การเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค เป็นต้น

1.3.5 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์
ต่อสังคม เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ และตอบสนองต่อ
ความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เป็นต้น

1.3.6 การจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบ วิธีการจัด
การเรียนรู้ตามสภาพของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การจัดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดโครงการ
การใช้แหล่งเรียนรู้และสื่อทางไกล เป็นต้น

1.3.7 การวัดและการประเมินผล มีการกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์
การประเมินผลการเรียน ในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาสอดคล้องกับแนวการประเมินผล
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดเกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและเกณฑ์การจบหลักสูตร
เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพชุมชน เป็นต้น

1.4 ในการวิเคราะห์หลักสูตรหากมีการปรับปรุงแก้ไขในประเด็นใดให้เสนอ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออนุมัติต่อไป

2. วางแผนการประเมินผลการเรียน แบ่งเป็น 2 ระดับ

2.1 ระดับสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการมีบทบาท ในการวางแผนโดย

2.1.1 ประชุมวางแผนการประเมินผลการเรียน เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน วางแผนทางการพัฒนา กำหนดเป้าหมายในการบริหารการประเมินผลการเรียนปีการศึกษาต่อไป ควรกำหนดในช่วงเดือนมีนาคมก่อนปิดภาคเรียน

2.1.2 กำหนดการติดตามการประเมินผลการเรียนเดือนละ 1 ครั้ง

2.2 ระดับผู้เรียน ครูมีบทบาทในการวางแผนการประเมินผล แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ที่ครูผู้สอนต้องการประเมินผู้เรียน 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือ 3) ด้านกระบวนการ เรียนรู้ทักษะกระบวนการ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 1 ข้อ ครูผู้สอนประเมินครบ ทั้ง 3 ด้าน หรือไม่ ครบทั้ง 3 ด้านก็ได้

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ ภารกิจ วิธีการ และเครื่องมือที่เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แต่ละข้อ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระยะเวลาในการประเมินผลการเรียนแต่ละผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตลอดปีการศึกษาเพื่อเป็นข้อตกลงในการกำกับติดตามการประเมินผลระหว่างครูกับผู้บริหาร สถานศึกษา

3. ดำเนินการประเมินผลการเรียน

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทดังนี้ 1) การกำกับ ติดตาม ส่งเสริมให้การประเมิน ผลการเรียนดำเนินงานไปตามแผนการประเมินผล ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่กำหนดไว้ 2) ส่งเสริม พัฒนาเทคนิควิธีการประเมินผลการเรียนด้านต่าง ๆ แก่ครู 3) ให้คำแนะนำข้อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินผลการเรียน

3.2 ครูฝ่ายวิชาการ มีบทบาทในการให้คำปรึกษา ติดตาม การประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามหลักวิชาการและแนวทางที่สถานศึกษากำหนด

3.3 ครูผู้สอน มีบทบาท 1) ทำการประเมินผลระหว่างเรียนควบคู่กับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามแผนที่กำหนด 2) การนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผู้เรียนโดยการสอนซ่อมเสริม ผู้เรียนที่เรียนอ่อน/ที่เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายข้อ การส่งเสริม ผู้เรียนที่มีความสามารถและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการตรวจสอบ กลั่นกรองข้อมูลก่อนลงนามในเอกสารหลักฐาน ปพ.1 ปพ.2 ปพ.3 ปพ.4 ปพ.5 ปพ.6 ปพ.7 ปพ.8 และ ปพ.9

4.2 ครูฝ่ายวิชาการมีบทบาท 1) จัดทำเอกสารหลักฐาน ปพ.1 ปพ.2 ปพ.3 ปพ.4 ปพ.9 2) การตรวจสอบ กลั่นกรองข้อมูลในเอกสารหลักฐาน ปพ.5 ปพ.6 ปพ.7 และ ปพ.8 ก่อนเสนอผู้บริหารสถานศึกษาลงนาม 3) รายงานผลการประเมินให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ

4.3 ครูผู้สอนมีบทบาท 1) จัดทำเอกสาร ปพ.4 ปพ.5 ปพ.6 และ ปพ.8 2) รายงานผลการประเมินให้ผู้เรียนได้ทราบอย่างไม่เป็นทางการโดยใช้วิธีให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อนำผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน ควรบันทึกไว้เป็นหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ 3) รายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครองทราบกรณี que ผู้เรียนต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ควรบันทึกไว้เป็นหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ 4) รายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ตามเอกสาร ปพ.4 และ ปพ.6 5) รายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้ให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบทุกเดือนตามข้อตกลงในแผนการประเมินผลการเรียน 6) รายงานผลการประเมินให้ฝ่ายวิชาการทราบภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขออนุมัติผลการเรียน

5. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำกับ ติดตาม ดูแล อำนวยความสะดวกให้การดำเนินการด้านเอกสารหลักฐานการศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

5.2 ครูฝ่ายวิชาการมีบทบาทในการจัดทำ จัดซื้อ จัดหาเอกสารหลักฐานการศึกษาต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เกี่ยวข้อง และทำหน้าที่นายทะเบียนรับผิดชอบดำเนินการ

ปพ.1 : ระเบียบแสดงผลการเรียน (Transcript)

ปพ.2 : หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ประกาศนียบัตร) ออกให้เฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีและผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปพ.3 : แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

ปพ.7 : ใบรับรองผลการเรียน

ปพ.9 : สมุดบันทึกผลการเรียนรู้

5.3 ครูผู้สอนมีบทบาทในการดำเนินการจัดทำข้อมูลในเอกสารหลักฐาน

ปพ.4 : แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ปพ.5 : เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ปพ.6: เอกสารรายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล

ปพ.8: เอกสารระเบียบสะสม

6. รายงานผลการดำเนินงาน

6.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา มีบทบาทในการรวบรวมปัญหา/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการสรุปผลการดำเนินงานและเขียนรายงาน

6.2 ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการนำข้อมูลที่ได้จากรายงานมาวางแผนปรับปรุงพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ และโรงเรียนวัดลาดกระโหลง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็กลงในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นการนำเสนอกระบวนการวิจัย และผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอเรียงลำดับตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

การพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็กรณีศึกษา โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ และโรงเรียนวัดลาดกระโหลง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัย ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ

การวิจัยในขั้นตอนนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 ที่โรงเรียนวัดท่าใหม่ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู 3 คน กรรมการสถานศึกษา 1 คน รวม 5 คน ครั้งที่ 2 ที่โรงเรียนวัดลาดกระโหลง ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู 4 คน กรรมการสถานศึกษา 1 คน รวม 6 คน ครั้งที่ 3 ที่โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู 4 คน กรรมการสถานศึกษา 1 คน รวม 6 คน ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล โดยสรุปผลการสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนายอมรับข้อสรุปก่อนเปิดการสนทนากลุ่มแต่ละครั้ง

2. วางแผนพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน

การวิจัยในขั้นตอนนี้เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 ที่โรงเรียนวัดลาดกระโหลง ใช้วิธีการระดมสมอง เพื่อวางแผนแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน โดยมีผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการเข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครูซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการ สถานศึกษาละ 1 คน รวมผู้เข้าประชุมทั้งสิ้น 6 คน ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปผลการระดมสมอง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมระดมสมองยอมรับข้อสรุปก่อนที่จะปิดการระดมสมอง ครั้งที่ 2 ที่สมาคมผู้ปกครองโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ใช้วิธีการประชุมเพื่อวิพากษ์แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน ก่อนที่จะนำไปทดลองปฏิบัติจริงในสถานศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครู 11 คน ผู้เข้าประชุมทั้งสิ้น 14 คน ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้มติในที่ประชุม ในการตรวจสอบ แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องยอมรับและเข้าใจตรงกัน ก่อนนำไปทดลองปฏิบัติ

3. ทดลองปฏิบัติตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน

การวิจัยในขั้นตอนนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถานศึกษาระยะ 2 ครั้ง การเก็บข้อมูลแต่ละครั้ง ผู้วิจัยติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล ในการเก็บข้อมูล จะทวนคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์ ก่อนที่จะบันทึกลงในแบบบันทึกการสัมภาษณ์ทุกครั้ง และเมื่อเก็บข้อมูลครบทั้ง 2 ครั้งแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปการทดลองปฏิบัติให้ผู้บริหารสถานศึกษารับรองความถูกต้อง

4. การประเมินผลการทดลองปฏิบัติตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน

การวิจัยขั้นตอนนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการประชุมสรุปผลการทดลองปฏิบัติตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนและประเมินความพึงพอใจ ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครูฝ่ายวิชาการ 3 คน และครูผู้สอน 3 คน ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการทวนคำถามของผู้ร่วมประชุมก่อนที่จะบันทึกลงในแบบบันทึกการประชุมทุกครั้ง และเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยเขียนรายงานการประชุมให้ผู้บริหารสถานศึกษารับรองความถูกต้อง

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย มุ่งตอบจุดมุ่งหมายการวิจัย คือ พัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก

สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในด้านการบริหารการประเมินผลการเรียนวิเคราะห์ตามภารกิจการประเมินผลการเรียน พบว่าปัญหาที่ต้องการแก้ไขมี 2 ข้อ คือ

1. ปัญหาด้านบุคลากร ครูไม่มั่นใจเครื่องมือและวิธีการประเมินว่าสามารถประเมินความสามารถของผู้เรียนได้จริงและต้องการหาวิธีการหรือเครื่องมือวัดผลที่สามารถนำผลมาใช้ในการประเมินการประเมินผลการเรียน ทำให้ครูขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานประเมินผลการเรียน ประกอบกับครูไม่เพียงพอ ทำให้ครูมีภาระงานมาก การดำเนินงานประเมินผลการเรียนจึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

2. ปัญหาด้านการบริหาร การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ความชัดเจนในการดำเนินการประเมินผลการเรียน การกำกับติดตาม การให้ความรู้ การอำนวยความสะดวก

จากปัญหาและความต้องการดังกล่าว ผู้เกี่ยวข้องจึงได้ร่วมกันพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน ออกเป็น 8 ขั้นตอน คือ

1. วิเคราะห์หลักสูตร
2. วางแผนการประเมินผล
3. ดำเนินการประเมินผล
4. ตัดสินผลการประเมินรายปี รายภาค/อนุมติผล
5. ตัดสินและอนุมัติการผ่านช่วงชั้น
6. รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง
7. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา
8. กำกับติดตาม/รายงานผลการดำเนินงาน

ซึ่งรายละเอียดได้กล่าวถึงในบทที่ 5 แล้วนั้นนำไปทดลองปฏิบัติจริงในสถานศึกษา ผลปรากฏว่า ขั้นตอนที่ 1 2 3 6 7 และ 8 เป็นขั้นตอนที่สามารถพัฒนาบุคลากรได้จริงและเหมาะสมที่จะใช้เป็นขั้นตอนในการบริหารการประเมินผลการเรียน ส่วนขั้นตอนที่ 4 และ 5 มีรายละเอียดในแนวปฏิบัติการประเมินผลของสถานศึกษาซึ่งได้จากการดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 การดำเนินงานสามารถนำไปรวมกับการวางแผนการประเมินผลในระดับสถานศึกษาได้ จึงประชุมสรุปแนวทางการบริหารการประเมินผลของสถานศึกษาขนาดเล็ก เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเลขานุการ คณะกรรมการมีบทบาทในการอนุมัติและให้ความเห็นชอบต่อหลักสูตรสถานศึกษาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค เกณฑ์และแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียน กระบวนการ วิธีการ ซ่อมเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขผู้เรียน และระเบียบประเมินผล ต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา มีบทบาทในการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคของรายวิชาต่าง ๆ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จุดประสงค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา มาตรฐานการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนพร้อมเกณฑ์การประเมินและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขผู้เรียน วิธีการเทียบโอนผลการเรียน จำนวนรายวิชา จำนวนหน่วยกิตเพื่อการเทียบโอนผลการเรียน และระเบียบประเมินผลต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.3 วิเคราะห์หลักสูตร ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา เป็นผู้วิเคราะห์โดยจัดประชุมวิเคราะห์หลักสูตรให้สอดคล้องกับบทบาทในหัวข้อที่ 1.2 ดังรายละเอียดที่กล่าวแล้วข้างต้นในบทที่ 5

1.4 ในการวิเคราะห์หลักสูตรหากมีการปรับปรุงแก้ไขในประเด็นใดให้เสนอ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออนุมัติต่อไป

2. วางแผนการประเมินผลการเรียน แบ่งเป็น 2 ระดับ

2.1 ระดับสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการมีบทบาทในการวางแผน

2.2 ระดับผู้เรียน ครูมีบทบาทในการวางแผนการประเมินผล แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ ภารกิจ วิธีการ และเครื่องมือที่เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแต่ละข้อ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระยะเวลาในการประเมินผลการเรียนแต่ละผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตลอดปีการศึกษาเพื่อเป็นข้อตกลงในการกำกับติดตามการประเมินผลระหว่างครูกับผู้บริหารสถานศึกษา

3. ดำเนินการประเมินผลการเรียน

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการกำกับ ติดตาม ส่งเสริมให้การประเมินผลการเรียนดำเนินงานไปตามแผนการประเมินผลด้วยวิธีการและเครื่องมือที่กำหนดไว้ ส่งเสริมพัฒนาเทคนิควิธีการประเมินผลการเรียนด้านต่าง ๆ แก่ครู และให้คำแนะนำข้อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินผลการเรียน

3.2 ครูฝ่ายวิชาการ มีบทบาทในการให้คำปรึกษา ติดตาม การประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามหลักวิชาการและแนวทางที่สถานศึกษากำหนด

3.2 ครูผู้สอน มีบทบาทในการประเมินผลระหว่างเรียนควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนตามแผนที่กำหนดแล้วนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผู้เรียน

4. รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการตรวจสอบ กลั่นกรองข้อมูลก่อนลงนามในเอกสารหลักฐาน

4.2 ครูฝ่ายวิชาการมีบทบาทในการเก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา การตรวจสอบ กลั่นกรองข้อมูลในเอกสารหลักฐานก่อนเสนอผู้บริหารสถานศึกษาลงนามและรายงานผลการประเมินให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ

4.3 ครูผู้สอนมีบทบาท ในการจัดทำเอกสาร ปพ.4 ปพ.5 ปพ.6 และ ปพ.8 รายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

5. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำกับ ติดตามดูแล อำนวยความสะดวกให้การดำเนินการด้านเอกสารหลักฐานการศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

5.2 ครูฝ่ายวิชาการมีบทบาทในการจัดทำ จัดซื้อ จัดหาเอกสารหลักฐานการศึกษาต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เกี่ยวข้อง และทำหน้าที่นายทะเบียนรับผิดชอบดำเนินการ ปพ.1 ปพ.2 ปพ.3 ปพ.7 และ ปพ.9

5.3 ครูผู้สอนมีบทบาทในการดำเนินการจัดทำข้อมูลในเอกสารหลักฐาน ปพ.4 ปพ.5 ปพ.6 และ ปพ.8

6. รายงานผลการดำเนินงาน

6.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษามีบทบาทในการรวบรวม ปัญหา/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการสรุปผลการดำเนินงานและเขียนรายงาน

6.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการศึกษาข้อมูลที่ได้จากรายงานมาวางแผนปรับปรุงพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อดีของการใช้แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน คือ

1. ด้านการบริหารงาน สถานศึกษามีแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน สำหรับให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติ มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ สะดวกในการกำกับ ติดตาม สะดวกในการตรวจสอบข้อมูล ช่วยแบ่งเบาภาระงานของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ด้านบุคลากร มีแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนที่เป็นระบบมีความมั่นใจในการประเมินผลการเรียนมากขึ้น เข้าใจในหลักการและการดำเนินงานประเมินผลการเรียนมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการประเมินผลการเรียน ช่วยลดภาระงานการประเมินผลของครู เนื่องจากครูได้วิเคราะห์หลักสูตร ปรับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา จัดทำแผนการประเมินผลการเรียน ได้รับการกำกับติดตามจากผู้บริหาร สถานศึกษาอย่างค้ำมือเนื่องได้รับการอำนวยความสะดวกในเรื่องเอกสารหลักฐาน มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและร่วมรับผิดชอบในข้อตกงที่ได้จากการพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน

ข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงในการทดลองปฏิบัติครั้งนี้

1. แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน การวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดทำแผนการประเมินผลการเรียน สถานศึกษาควรดำเนินงานให้เสร็จสิ้นก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถดำเนินงานประเมินผลการเรียนได้เมื่อสถานศึกษาเปิดเรียน โดยไม่ต้องกังวลกับการวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดทำแผนการประเมินผลการเรียน ช่วยลดความยุ่งยากในการบริหาร

2. แผนการประเมินผลการเรียนที่สถานศึกษาจัดทำเป็นแผนการประเมินผลตลอดปี ดังนั้นควรทดลองปฏิบัติตั้งแต่ต้นปีการศึกษาและใช้เวลา 1 ปีการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคในการทดลองปฏิบัติ

การจัดสรรเวลาของสถานศึกษา ในช่วงเวลาทดลองปฏิบัติสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลการเรียนตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนได้ไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานเชิงนโยบายมากกว่า

ความพึงพอใจในแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจมาก เพราะสถานศึกษามีแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนที่เป็นระบบ ช่วยให้ผู้มีความรู้ความมั่นใจในการประเมินผลการเรียน จากการจัดทำแผนการประเมินผลการเรียนสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินการของครูและผู้บริหารและการกำกับติดตามการประเมินผลการเรียน

ครูมีความพึงพอใจระดับหนึ่ง ครูมองภาพรวมในการดำเนินการได้ชัดเจน การจัดทำแผนการประเมินผลการเรียนช่วยลดภาระงานในเรื่องการประเมินผลตามผลการเรียนรู้อีกทอดหวัง พอใจกับการกำหนดให้มีการติดตามการประเมินผลเดือนละ 1 ครั้ง และมีความมั่นใจในการดำเนินการเมื่อนักเรียนเรียนจบช่วงชั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมิน สะดวก รวดเร็ว เป็นระบบมากขึ้น

อภิปรายผล

สถานศึกษายขนาดเล็ก มีผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน มีครูผู้สอน 5 – 6 คน นักเรียน 80 – 88 คน บุคลากรไม่เพียงพอต้องรวมชั้นเรียน ทำให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารการประเมินผลการเรียนจากการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการบริหาร คือ ความไม่ชัดเจนในการดำเนินการประเมินผลการเรียน การกำกับติดตาม การให้ความรู้ การอำนวยความสะดวกและด้านบุคลากร ครูไม่มั่นใจเครื่องมือและวิธีการประเมินว่าสามารถประเมินความสามารถของผู้เรียนได้จริง และต้องการหาวิธีการหรือเครื่องมือวัดผลที่สามารถนำผลมาใช้ประเมินการประเมินผลการเรียน จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผลการประเมินกับเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ไม่น่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ว่า ความเชื่อถือได้ของผลการประเมิน อาจเป็นผลมาจากระบบและวิธีการประเมินผลตามสภาพที่เป็นอยู่ และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้นำเสนอในบทที่ 2 คือ ครูวิตกว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นไม่ถูกต้อง ครูยังไม่เข้าใจ และมีภาระงานมาก จากสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขดังกล่าวข้างต้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติที่อยู่กับปัญหาจึงร่วมมือกับผู้วิจัย พัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของผู้ที่อยู่กับปัญหาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาและแสวงหาองค์ความรู้ตั้งแต่การคิด การวางแผน

การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลและการได้ประโยชน์ 2) จำเป็นต้องมีการกระทำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และสร้างศรัทธภาพให้กับคนที่อยู่กับปัญหา และ 3) เป็นกระบวนการเรียนรู้จากการทบทวนวรรณกรรม เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทั้ง 3 ฝ่าย คือ นักวิจัย นักพัฒนาและผู้ปฏิบัติหรือผู้อยู่กับปัญหา ผ่านการวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การปฏิบัติกร และการติดตามผล เป้าหมายหลักอยู่ที่ “ขีดความสามารถในการเรียนรู้และแก้ปัญหา” ของผู้อยู่กับปัญหา ดังนั้นสิ่งที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นผลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและผู้ร่วมวิจัยทั้ง 3 ฝ่าย คือ ผู้วิจัยในบทบาทของนักวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาในบทบาทของนักพัฒนา และกรรมการสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง ในบทบาทของผู้อยู่กับปัญหา

แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่ได้จากการวิจัยมี 6 ขั้นตอน และกำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 9 - 15) ประกอบด้วย ระบบการบริหารการประเมินผลการเรียนและบทบาทผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการประเมินผลการเรียน แนวทางการบริหารการประเมินผล การเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ได้จากการวิจัยประกอบด้วย 6 ขั้นตอน มีดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร เป็นบทบาทของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. วางแผนการประเมินผล เป็นบทบาทของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ และครู
3. ดำเนินการประเมินผล เป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน
4. รายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง เป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน
5. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน
6. กำกับติดตาม/รายงานผลการดำเนินงานเป็นบทบาทของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษา

แนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีแนวทางการบริหารที่แตกต่างจากแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ

1. ขั้นตอนการดำเนินการ เพิ่มขึ้นขั้นตอนการจัดทำแผนการประเมินผลการเรียนจากข้อเสนอแนะของผู้ร่วมวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนของสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 35) และลดขั้นตอน การตัดสินใจประเมินผลรายปีรายภาค/อนุมัติผล และตัดสินใจ อนุมัติการผ่านช่วงชั้น เนื่องจากการดำเนินงานเป็นเพียงการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากครูมาเทียบการเกณฑ์การพิจารณาในแนวปฏิบัติการประเมินผลของสถานศึกษาที่ได้จากขั้นตอนการวิเคราะห์หลักสูตร แล้วเสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาอนุมัติผล

2. บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาขนาดเล็ก จากเดิมมีการแต่งตั้งคณะกรรมการทั้งหมด 5 คณะ คือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา คณะอนุกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน คณะกรรมการแต่ละชุดประกอบด้วยบุคลากรกลุ่มเดียวกัน จึงปรับเปลี่ยนให้ทำงาน โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการสถานศึกษาเพียงชุดเดียว มีบทบาทครอบคลุมบทบาทของคณะกรรมการทั้ง 5 คณะ

3. การกำกับติดตามให้ขวัญและกำลังใจ ในการดำเนินการตามสภาพจริง ครูทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ในการสอนตลอดเวลา เวลาในการประเมินผลการเรียนรู้เรียนเป็นรายบุคคลให้มีคุณภาพครูต้องใช้ความพยายามในการดำเนินการอยู่แล้ว การกำกับติดตามทุกขั้นตอน ผู้บริหารสถานศึกษาเหมาะสมที่สุด ทั้งด้านเวลา ความน่าเชื่อถือ ความรู้ ความเป็นผู้นำและมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับและการนิเทศครูเพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเอง ในเรื่องการประเมินผลการเรียนไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติการกิจ ผู้บริหารจึงเหมาะสมที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน โดยให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาเป็นผู้วิเคราะห์ และปรับเปลี่ยนรายละเอียดให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษาที่นำแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนไปใช้ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญมากในการกำกับติดตามการดำเนินการ การให้ความรู้และการอำนวยความสะดวก

ในการประเมินผลการเรียนและในขณะเดียวกันการบริหารเวลาให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการประเมินผลการเรียนได้อย่างต่อเนื่องมีผลต่อการบริหารการประเมินการเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ผู้วิจัยที่ต้องการพัฒนาแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก การวิจัยครั้งนี้ ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากเงื่อนไขของเวลาซึ่งในทางปฏิบัติตามแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก ควรเริ่มต้นทดลองปฏิบัติในภาคเรียนที่ 1 จนเสร็จสิ้นภาคเรียนที่ 2 ใช้เวลา 1 ปีการศึกษา

2.2 ผู้วิจัยควรดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.3 ผู้วิจัยควรดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการนำแนวทางการบริหารการประเมินผลของสถานศึกษาขนาดเล็กไปใช้